

ARTŪRAS LUKAŠEVIČIUS

VDU Katalikų teologijos fakultetas

PASTORACINĖS KATECHEZĖS AKTUALIJOS LIETUVOJE

Bažnyčia visame pasaulyje jau daug dešimtmečių susiduria su stipriomis sekuliarėjimo ir katalikiškojo gyvenimo nominalėjimo tendencijomis, kurios neaplenkė ir Lietuvos. Papildomi sunkumai Lietuvoje kyla dėl sovietmečiu vykdyto krikščioniškojo gyvenimo griovimo. Šioje sudėtingoje situacijoje bendras gaires visai Bažnyčios veiklai yra pateikęs [Jonas Paulius II](#) savo paskelbtoje Naujojoje evangelizacijoje. Šios gairės nurodo kelią Bažnyčiai ir Lietuvoje.

Remiantis po Vatikano II Susirinkimo paskelbtais Bažnyčios dokumentais, šiame straipsnyje apžvelgiamos galimybės pritaikyti pastoracinę katechezę atgaivinant parapijų gyvenimą. Labai svarbūs pokyčiai turi įvykti rengiant sakramentų šventimą. Šiandien Lietuvoje išsigalėjusi sakramentų priėmimo kaip „susitvarkymo“ samprata turės užleisti vietą sąmoningesniam sakramentų šventimui, iš kurio natūraliai išplaukia bendruomeninis gyvenimas parapijoje. Pastoracinės katechezės turinys turi būti artimai susijęs su kerigma, nes gana nemažai norinčiųjų priimti sakramentus stokoja sąmoningo asmeninio ryšio su Dievu. Dėmesys katechezėje pirmiausiai skiriamas suaugusiems, nes jie pajėgūs įsipareigoti tikėjimui. Be to, ši amžiaus grupė daro lemiamą įtaką formuojant kitų amžiaus grupių pasaulėžiūrą. Kadangi katechezė atlieka visapusiško krikščioniškojo formavimo, o ne tik informacijos perdavimo uždavinį, ypač dideli reikalavimai keliami katecheto dvasingumui ir liudijimui savo gyvenimu. Paskelbus Naująją evangelizaciją, pastoracinei katechezei tenka labai svarbus vaidmuo atnaujinant parapijų gyvenimą – pereinant iš *administracinio* į *bendruomeninį* parapijos modelį.

Įvadas. Katalikų Bažnyčia Lietuvoje, kaip ir visame pasaulyje, susiduria su naujomis pastoracinėmis problemomis ir iššūkiais. Šiandien Lietuvos parapijose esančių problemų daugumą sukėlė du pagrindiniai faktoriai: bendri visą pasaulį apėmę sekuliarėjimo procesai ir sovietmečio „karingojo ateizmo“ padaryta žala. Šio straipsnio tikslas – apžvelgti pastoracinės katechezės vaidmenį atgaivinant parapijų gyvenimą.

Svarbiausia straipsnyje vartojama sąvoka yra *pastoracinė katechezė*. Prieš ją aptariant verta apibrėžti kitus du terminus – *katechezė* ir *kerigma*. *Katechezė* yra tikėjimo dalykų mokymas, brandinantis jau atsiliepusių į kerigmą ti-

kėjimą¹. *Kerigma* yra svarbiausios žinios Evangelijoje skelbimas ir kartu tos žinios turinys². Svarbiausioji žinia Evangelijoje yra išreikšta viename iš ankstyviausių tikėjimo išpažinimų: „Jėzus yra Viešpats“³, kas toliau plečiant reikštų *Kristus* (Mesijas), Dievas, Išganytojas. Kerigminiame skelbime po šios žinios tuojau seka kvietimas – atsiversk ir tikėk⁴. Bendrajame katechezės vadove terminas *pastoracinė katechezė* pavartotas vieną kartą. Taip pat vieną kartą pavartotas ir terminas *pastoracinė katechetika*⁵. Plačiaja prasme visa katechezė yra pastoracinė, nes visa katechezė yra pastoracinio, arba sielovadinio, darbo dalis, darbo, kurio tikslas – padėti „sielai keliauti“ atsivertimo keliu. Siaurąja prasme terminas *sielovadinė katechezė* yra artimas terminui *parapinė katechezė*, tai yra katechezė parapijos bendruomenėje, nes parapija yra pagrindinė vieta, kur turėtų vykti pastoracinis darbas, kurio padedami žmonės keliautų atsivertimo kelionę.

Šiame straipsnyje remiamasi po Vatikano II Susirinkimo paskelbtais Bažnyčios dokumentais katechezės tema. Svarbiausias iš jų yra *Bendrasis katechezės vadovas*. Šį dokumentą 1997 m. paskelbė Dvasininkų kongregacija, atnaujindama 1971 m. *Bendrajame katechetikos vadove* pateiktą Bažnyčios sampratą apie katechezę. Kitas svarbus dokumentas yra 1979 m. paskelbta *Jono Pauliaus* II adhortacija *Catechesi tradendae* apie katechezę mūsų laikais. Taip pat remiamasi *Jono Pauliaus* II enciklika *Redemptoris Missio* – apie misijinio priesako nuolatinį galiojimą (1990) ir *Pauliaus* VI adhortacija *Evangelii Nuntianti* – dėl evangelizacijos šiuolaikiniame pasaulyje (1975). Šio straipsnio tikslas – pasvarstyti, kaip pastoracinė katechezė galėtų būti pritaikyta atgaivinant parapijų gyvenimą Lietuvoje. Darbe taikomas analitinis-sintetinis metodas. Pasaulinėje praktikoje pastoracinės katechezės tema jau keli dešimtmečiai yra plačiai nagrinėjama. Tačiau specifinėmis Lietuvos sąlygomis sielovadinės katechezės pritaikymas parapijoms atgaivinti yra netyrinėtas.

Esamos padėties įvertinimas. Lietuvoje susidariusi padėtis yra unikali tik iš dalies. Sekuliarėjimo ir krikščionybės nominalėjimo tendencijos jau daugelis dešimtmečių yra apėmusios visą Vakarų visuomenę. Kadangi Lie-

¹ Plg. *Jonas Paulius* II, *Apaštalinė adhortacija „Catechesi tradendae“*, Vilnius: Katalikų pasaulis, 1996, p. 19.

² Ten pat, p. 24; taip pat plg. A. *Rubšys*, *Raktas į Naująjį Testamentą*, t. 1. Vilnius: Katalikų pasaulis, 1997, p. 108.

³ *1 Kor 12, 3.*

⁴ Plg. *Apd 2, 37–41; 16, 29–31.*

⁵ Plg. *Dvasininkų kongregacija. Bendrasis katechezės vadovas*, Kaunas: Lietuvos katechetikos centras, 1998, p. 251, 281.

tuvoje susidariusi padėtis daugiausia yra tų pačių procesų rezultatas, todėl problemų sprendimai bus panašūs. Dėl sovietmečio „geležinės uždangos“ Lietuvoje bendros tendencijos šioje srityje dažnai vėluoja, taigi mes privalome pasimokyti iš Vakarų tiek jų laimėjimų, tiek klaidų.

Lietuvos padėties unikalumas yra tas, kad Bažnyčia čia patyrė persekiojimus, kokių nebuvo Vakaruose. Sovietinis laikotarpis smarkiai sužalojo parapijų gyvenimą. Bendruomeninis krikščionių gyvenimas buvo kiek tik įmanoma griaunamas. Parapijose buvo paliktas tik tas minimumas, kurio valdžia nepajėgė uždrausti. Susiformavo komunistiniam režimui mažiausiai nepatogumų darantis *administracinis* parapijos modelis: „plikas“ sakramentų administravimas, be jokio parengimo (katechezė uždrausta) ir be jokio iš sakramentų išplaukiančio bendruomeninio gyvenimo (jis taip pat uždraustas). Ši parapijos samprata šiuo metu Lietuvoje yra vis dar labai paplitusi.

Šiandien daugelis sutinka, kad kažkas turi būti keičiama, parapijos gyvenimas turi būti atgaivintas. Tačiau dažnai trūksta žinių, kaip pradėti ir kuria kryptimi padėti keisti. Kartais mėginama orientuotis į tarpukario Lietuvos parapijos gyvenimą, tačiau šios atsinaujinimo pastangos dažniausiai nebūna sėkmingos. To priežastis – pasikeitusi visuomenės situacija: prieš karą Lietuvoje buvo gana vienalytė katalikiška visuomenė. Ji buvo katalikiška ta prasme, kad vyraujantys mąstymo ir elgesio – tiek asmeninio, tiek visuomeninio – stereotipai buvo stipriai veikiami katalikybės (be abejo, tai nereiškia, kad katalikiškumas visais atvejais buvo tvirtai, sąmoningai ir asmeniškai suvokiamas). Šiuo metu visuomenėje vyraujantys elgesio ir mąstymo stereotipai jau nėra katalikiški. Tai reiškia, kad gyventi tikrą katalikišką gyvenimą yra nepatogu, nemadinga, „brangiai kainuoja“. Susidariusiai padėčiai pateikti keli statistiniai duomenys: 80% Lietuvos gyventojų save laiko katalikais, o tai sudaro beveik 3 mln. žmonių. Iš šių 3 mln. katalikų⁶:

10% reguliariai dalyvauja sekmadienio Mišiose;

26% tikėjimas artimas Bažnyčios tikėjimui (Nikėjos–Konstantinopolio tikėjimo išpažinimui);

40% netiki pomirtiniu gyvenimu;

51% netiki prisikėlimu po mirties;

33% tiki reinkarnacija;

20% netiki, kad egzistuoja Dievas;

15% nėra tikri, kad Jėzus tikrai gyveno;

20% mano, kad Jėzus buvo tik išskirtinis žmogus.

⁶ Plg. A.Navickas, Trys atodūsiai žvelgiant į Lietuvą, *Sandora*, 2002, Nr. 2, p. 12–13. Šiame straipsnyje naudojami prieš keletą metų Vilniaus religijos studijų centro atliktų tyrimų rezultatai.

Pasikeitus visuomenės situacijai, turi keistis pastoracijos metodai. Administracinis parapijos modelis šiandien yra dalis didesnės problemos – nominaliosios katalikybės. Todėl reikalinga didelė ir nuosekli parapijų gyvenimo reforma, norint pereiti iš *administracinio* į *bendruomeninį* parapijos modelį. Toliau aptariami kai kurie šios reformos aspektai, susiję su pastoracine katecheze.

Katechezės vieta atnaujinant parapiją. Viena iš esminių problemų šiandienos parapijos gyvenime, kalbant apie pastoracinę katechezę, yra nesubalansuotas santykis tarp sakramentų šventimo ir katechezės bei bendruomeninio gyvenimo. Labai dažnai visas dėmesys skiriamas sakramentų šventimui ir priėmimui, paliekant nuošaly tinkamą pasirengimą sakramentų priėmimui ir iš sakramentų šventimo turintį išplaukti bendruomeninį gyvenimą. Parapijos bendruomeninis gyvenimas galėtų būti palygintas su kalnu. Parapijos gyvenimo viršūnę sudaro sakramentų, visų pirma Eucharistijos, šventimas. Aukštyn kylama (tai yra sakramentų šventimui rengiamasi) per katechezę ir evangelizaciją. Iš sakramentų šventimo išplaukia (žemyn leidžiamasi) bendruomeninis gyvenimas ir liudijimas.

Toliau pateikiamos Bažnyčios Magisteriumo nuorodos, kuriomis pagrįstas toks parapijos gyvenimo modelis. Magisteriumas nurodo pagrindinę liturgijos vietą Bažnyčios gyvenime: „Eucharistija – bažnytinio gyvenimo versmė ir viršūnė“⁷, „<...> viso krikščioniškojo gyvenimo versmė ir viršūnė“⁸. Vatikano II Susirinkimo Liturginė konstitucija Bažnyčios gyvenimą tiesiogiai lygina su kalnu: „Liturgija yra viršūnė, į kurią krypsta Bažnyčios veikla, ir kartu šaltinis, iš kurio plaukia visa jos stiprybė“⁹. Tačiau čia pat Magisteriumas nurodo, kad sakramentų teikiami vaisiai priklauso nuo pasirengimo jiems per evangelizaciją bei katechezę: „Liturgija neišsemia viso Bažnyčios veikimo (Sacrosanctum concilium 9): pirmiau turi eiti evangelizavimas, įtikėjimas ir atsivertimas; *tik tada ji gali duoti vaisių tikinčiųjų gyvenime*: naują gyvenimą Šventojoje Dvasioje, įsijungimą į Bažnyčios pasiuntinybę ir tarnavimą jos vienybei“¹⁰. „Sakramentai duoda vaisių tiems tikintie-

⁷ *Katalikų Bažnyčios katekizmas*, Kaunas: Tarpdiecezinė katechetikos komisijos leidykla, 1996, sk. 1324.

⁸ *Lumen gentium*: Dogminė konstitucija apie Bažnyčią, *Vatikano II Susirinkimo nutarimai*, Vilnius: Aidai, 2001, lapkritis.

⁹ *Sacrosanctum concilium*: Konstitucija apie šventąją liturgiją, *Vatikano II Susirinkimo nutarimai*, Vilnius: Aidai, 2001, spalio mėnuo.

¹⁰ *Katalikų Bažnyčios katekizmas*, sk. 1072.

siems, kurie juos priima reikiamai pasirengę“¹¹. Magisteriumas įspėja, kad nesant tinkamo parengimo sakramentams atsiranda pavojus, jog sakramentų priėmimas taps netgi prietarų lygmenis: „Maldų ar sakramentinių ženklų veiksmingumą priskirti vien tik išorinei jų pusei, paliekant nuošaly jiems būtiną vidinį nusiteikimą, reiškia pasiduoti prietarams“¹². Kad to neįvyktų, yra būtinas parengimas sakramentams, o tai iš esmės yra evangelizacija ir katechezė. Jų tiesioginis tikslas – žmogaus tinkamas vidinis nusiteikimas. Fundamentalios gairės dėl santykio tarp sakramentais teikiamos malonės ir tinkamo jos priėmimo buvo pateiktos Vatikano II Susirinkimo konstitucijoje *Lumen gentium*. Šiame dokumente Magisteriumas įspėja, kad yra pavojus priklausyti Bažnyčiai tik „kūnu“, bet ne „širdimi“: „Tačiau, nors ir įjungtas į Bažnyčią, nėra išganomas tas, kuris, ištvėringai nemylėdamas, pasilieka joje 'kūnu', o ne 'širdimi'“¹³. Į visas malones, taip pat ir sakramentines, būtina atsiliiepti. Tik formalus sakramentų priėmimas, be tinkamos vidinės nuostatos, neduoda išganymo: „<...> visi Bažnyčios vaikai teatmena, kad jų padėties ypatingumas priskiriamas <...> ypatingai Kristaus malonei; neatsiliiepdami į šią malonę mintimis, žodžiais ir darbais, jie sulauks ne išganymo, bet rūstesnio nuosprendžio“¹⁴. Taigi matome, jog sakramentų šventimas turi būti parengtas per katechezę ir evangelizaciją, o iš jo turi išplaukti krikščioniškas bendruomeninis gyvenimas.

Padėties keitimas: pastoracinė katechezė Naujosios evangelizacijos kontekste. Kaip Bažnyčia turi organizuoti visą savo veiklą dabartinėje situacijoje? Ji kviečiama į *Naująją evangelizaciją*, kuri yra **Jonas Pauliaus II** nurodytos gairės Bažnyčios veiklai nukrikščionėjančiuose kraštuose¹⁵. Tai pagrindinis ir pats bendriausias planas, apimantis visą Bažnyčios veiklą tradiciškai krikščioniškuose kraštuose, kur vis labiau įsigali nominalioji krikščionybė (žmonės save vadina krikščionimis katalikais, bet jų pasaulėžiūra ir gyvensena mažai kuo skiriasi nuo nekrikštytųjų). Apie *Naująją evangelizaciją* kalbama daugumoje paskutinio dešimtmečio dokumentų katechetinėmis ir pastoracinėmis temomis. *Naujoji evangelizacija* kaip planas Bažnyčios veiklai

¹¹ *Katalikų Bažnyčios katekizmas*, sk. 1131.

¹² *Katalikų Bažnyčios katekizmas*, sk. 2111.

¹³ *Lumen gentium*, 14.

¹⁴ Ten pat.

¹⁵ Plg. **Jonas Paulius II**, Enciklika „Redemptoris Missio“ apie misijinio priesako nuolatinių galių, http://www.lcn.lt/b_dokumentai/enciklikos/redemptoris-missio.html 2003.10.16. 33; taip pat plg. *Dvasininkų kongregacija*, p. 58–59.

yra pagrindas atsakyti į svarbiausią šiame straipsnyje keliamą klausimą: kaip pereiti iš „administracinio“ parapijos modelio į „bendruomeninį“? Bažnyčios dokumentai nurodo, kad *Naujojoje evangelizacijoje* pagrindinis dėmesys skiriamas pirminiam Evangelijos skelbimui (tai yra kerigmai) ir tikėjimo pagrindus teikiančiam („bazinei“) katechezėi¹⁶. Toliau pateikiama keletas gairių, kaip galėtų pastoracinė katechezė padėti atnaujinant parapijų gyvenimą Lietuvos Naujosios evangelizacijos kontekste.

Pastoracinės katechezės turinys. Visų pirma būtina išlaikyti artimą pastoracinės katechezės ryšį su kerigma. Paprastai katechezė eina po kerigmos, nes jos tikslas yra brandinti pirminį tikėjimą, kuris sužadinas per kerigmą. Naujosios evangelizacijos sąlygomis daugumai žmonių, priėmusių įvairias katechezės programas, reikalingas pirminis atsivertimas. Kaip nurodo Bendrasis katechezės vadovas¹⁷, šiam pastoraciniam poreikiui atlikti ir skirtas pirmasis katechezės etapas, įvardijamas kaip „kerigminė katechezė“. Ji aiškina (jeigu reikia, prieš tai pateikia) svarbiausią Evangelijos žinią. Pagal savo turinį pastoracinė katechezė Naujosios evangelizacijos sąlygomis visų pirma bus teikianti tikėjimo pagrindus¹⁸.

Pastoracinės katechezės adresatai. Kaip nurodo apaštalinis paraginimas *Catechesi tradendae*¹⁹, katechezė reikalinga visiems, tai yra visoms amžiaus grupėms ir socialiniams sluoksniams. Tačiau prioritetinė amžiaus grupė, kuriai skiriama katechezė, yra suaugusieji, nes, kaip nurodo Bendrasis katechezės vadovas, būtent suaugusieji yra tie, kurie pajėgia priimti tikėjimą visiškai atsakingai ir sąmoningai²⁰. Kadangi adekvačios suaugusiųjų katechezės, tad iškyla didelės problemos vaikų ir paauglių katechezėi. Visų pirma būna neaišku, į ką vaikų ir paauglių katechezė yra nukreipta, į kur ji turėtų vesti. Juk vaikų ir paauglių katechezė pagal savo prigimtį turi rengti būsiam suaugusiojo tikėjimo priėmimui, kurio nepatirs brandą pasiekę šiandienos vaikai ir paaugliai, jei nebus suaugusiųjų katechezės. Vaikiškas tikėjimas, likęs suaugusiojo gyvenime, dažniausiai sunyksta, nes nėra pajėgus atlaikyti šiandienos gyvenimo iššūkių. Kita problema yra ta, kad didžiausią įtaką vaikų ir paauglių tikėjimo ugdymui turi jų tėvai ir kiti artimiausios aplinkos

¹⁶ Plg. *Dvasininkų kongregacija*, p. 58.

¹⁷ Plg. *Dvasininkų kongregacija*, p. 62.

¹⁸ Plg. *Dvasininkų kongregacija*, p. 58.

¹⁹ Plg. *Jonas Paulius II, Apaštalinė adhortacija „Catechesi tradendae“*, p. 35 ir t.

²⁰ Plg. *Dvasininkų kongregacija*, p. 59.

žmonės, o ne mokytojai, katechetai ir katechetinės programos. Jeigu nėra suaugusiųjų katechezės, tad nėra ir sąlygų, kur vaikų ir paauglių tėvai galėtų pasiekti tikėjimo brandą. Taip jie savo įtaka stabdo, o ne skatina savo vaikų krikščionišką brendimą. Būtų galima sakyti, kad geroje vaikų katechezės programoje visų pirma yra katechizuojami ne vaikai, o jų tėvai. Viena iš didžiausių pastoracinių klaidų per paskutinį dešimtmetį Lietuvoje buvo būtent šių prioritetų sumaišymas: beveik visas dėmesys buvo skiriamas vaikams ir paaugliams – tikybos pamokos mokyklose, mokytojų rengimas, vadovėlių leidyba, metodinė pagalba ir t.t. Tarsi mėginame „užsiauginti naują kartą“, neskirdami deramo dėmesio jų tėvams. Buvo užmiršta, kad ne tikybos mokytojai ir katechetai augina naują kartą, o jų tėvai.

Pastoracinės katechezės modelis. Bendrasis katechezės vadovas nurodo, kad „Krikšto katechumenatas yra kiekvienos katechezės modelis“²¹. Šiandieninė Krikšto katechumenato forma yra suaugusiųjų įkrikščioninimo apeigos²². Šiomis apeigomis ir su jomis susijusia katecheze nekrikštyti suaugusieji rengiami priimti Krikšto, Sutvirtinimo sakramentus ir Pirmąją komuniją. Suaugusiųjų įkrikščioninimo apeigose katechezė apibrėžta tiksliau nei bet kurio kito sakramentinio rengimo atveju. Šią labai svarbią programą turės priimti vis daugiau Lietuvos parapijų, pradžioje bent dekanatų centruose. Kitų programų modeliavimas pagal Krikšto katechumenatą iš tiesų reikš rengimo sakramentams laiko pailgėjimą. Pavyzdžiui, vaikų ir paauglių rengimas Pirmajai komunijai ir Sutvirtinimo sakramentui turėtų trukti apie vienerius metus, suaugusiųjų rengimas santuokai – bent šešis mėnesius.

Išvados. Lietuvos parapijoms reikia didelės reformos, kuri šiame straipsnyje įvardijama kaip perėjimas iš *administracinio* į *bendruomeninį* parapijos modelį. Pastoracinė katechezė yra labai svarbus šios reformos įrankis. Reformos tikslas – išsivaduoti iš nominaliosios katalikybės ir formuoti parapijas kaip gyvas tikėjimo bendruomenes. Tai yra ilgas ir nelengvas darbas, kuris tikriausiai užtruks ne vieną dešimtmetį. Tačiau kito kelio neturime. Ši reforma yra esminė Naujosios evangelizacijos dalis, jos sėkmingumo matas.

²¹ *Dvasininkų kongregacija*, p. 59.

²² *Congregation for Divine Worship. Rite of Christian Initiation of Adults*, Collegeville, Minnesota: The Liturgical Press, 1988. Lietuviškas šių apeigų vertimas dar nėra baigtas ir patvirtintas.

Šaltiniai ir literatūra

- Congregation for Divine Worship. Rite of Christian Initiation of Adults*, Collegeville, Minnesota: The Liturgical Press, 1988.
- Dvasininkų kongregacija. Bendrasis katechezės vadovas*, Kaunas: Lietuvos katechetikos centras, 1998.
- Jonas Paulius II, *Apaštalinė adhortacija „Catechesi tradendae“*, Vilnius: Katalikų pasaulis, 1996.
- Jonas Paulius II, *Enciklika „Redemptoris missio“*, http://www.lcn.lt/b_dokumentai/enciklikos/redemptoris-missio.html 2003 10 16.
- Katalikų Bažnyčios katekizmas*, Kaunas: Tarpdiecezinė katechetikos komisijos leidykla, 1996.
- Lumen gentium: Dogminė konstitucija apie Bažnyčią, *Vatikano II Susirinkimo nutarimai*, Vilnius: Aidai, 2001.
- Navickas A., Trys atodūsiai žvelgiant į Lietuvą, *Sandora*, 2002, Nr. 2.
- Paulius VI, *Apaštalinė adhortacija „Evangelii nuntiandi“*, http://www.lcn.lt/b_dokumentai/ap_paraginimai/evangelii_nuntiandi.html 2003 11 28.
- Rubšys A., *Raktas į Naująjį Testamentą*, t. 1, Vilnius: Katalikų pasaulis, 1997.
- Sacrosanctum concilium: Konstitucija apie šventąją liturgiją, *Vatikano II Susirinkimo nutarimai*, Vilnius: Aidai. 2001.
- Šventasis Raštas*, Vilnius: Katalikų pasaulis, 1998.

Įteikta 2003 m. gruodžio mėn.

PASTORAL CATECHESIS IN LITHUANIA TODAY

Artūras Lukaševičius

Summary

For many decades the processes of secularization have been affecting the Church in the whole world. Because of that the Catholic life is becoming increasingly nominal. The Church in Lithuania experiences these tendencies as well. Additional problems in Lithuania are caused by the destruction of the Christian life during the fifty years of the Soviet regime in the country. John Paul II proclaimed the New Evangelization in order to guide the Church in this troubled situation.

This article makes reference to post-Vatican documents on Catechesis, and considers possibilities to employ Pastoral Catechesis for the renewal of the parish life in Lithuania. Very important changes must occur in the area of Sacramental preparation. Current popular understanding of sacraments is superficial. It has to be gra-

dually replaced by conscious participation in celebration, followed by some expression of the community life in the parish. The contents of the Pastoral Catechesis have to be closely related with the Kerygma, since many of those who come for the sacraments lack conscious relationship with God. The primary attention is given to adults, since they are capable of mature commitment to faith. In addition, adults make the greatest influence on the formation of the world view of other age groups. The goal of Catechesis is the Christian formation on all levels, not just communication of information. Because of that the Catechist is required to be a witness of his faith by personal example. Pastoral Catechesis in the context of the New Evangelization has a very significant role for the renewal of parish life in Lithuania.